

Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği Örnetmen Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği Örnetmen Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32261>

Özet

Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği Öğretmen Formu, öğretmenlerin kendi bilişsel süreçlerini planlama, izleme ve değerlendirme yeteneklerini ölçmek amacıyla **üst bilişsel farkındalık** düzeylerini belirlemek üzere geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, Esmer ve Yorulmaz (2017) tarafından orijinal bir ölçeğin Türkçe'ye **uyarlama** yapılmasıyla Türk öğretmen popülasyonuna standardize edilmiştir. Çalışma, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını analiz ederek eğitim araştırmalarında kullanılabilirliğini sağlamaya amaçlanmıştır. Bu form, özellikle öğretmenlerin öğrenme ve öğretme süreçlerindeki kendi düşünce stratejileri hakkındaki bilinç düzeylerini tespit etmek için kritik bir **psikometrik** araç görevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler

Üst biliş, **üst bilişsel farkındalık**, öğretmen formu, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenirlik, eğitim psikolojisi, bilişsel stratejiler.

Yazarlar

Elif Esmer, Ayşe Yorulmaz.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin mesleki gelişim süreçleri ve sınıf içi uygulamalar sırasında kullandıkları **üst bilişsel** bilgi ve düzenleme becerilerini sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, öğretmenlerin kendi öğrenme stratejilerini ne kadar etkili bir şekilde kullandıkları ve bu stratejileri öğrencilerine ne ölçüde aktarabildiklerini anlamak için tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, öğretmenlere yönelik kişiselleştirilmiş mesleki eğitim programlarının geliştirilmesine rehberlik edebilir.

Yapı

Ölçek, bireyin kendi bilişsel süreçleri hakkındaki bilgisi (Knowledge of Cognition) ve bu süreçleri düzenleme becerisi (Regulation of Cognition) olmak üzere, **üst bilişin** iki ana bileşenini ölçmektedir. Bilgi bileşeni; kişinin kendi öğrenme kapasitesi, görev gereklilikleri ve strateji bilgisi gibi unsurları kapsar. Düzenleme bileşeni ise planlama, izleme, değerlendirme ve problem çözme gibi aktif süreçleri içerir. Ölçek, bu iki ana faktör altında alt boyutları barındırarak detaylı bir **bilişsel profil** sunmayı hedefler.

Geçerlik

Esmer ve Yorulmaz (2017) tarafından yürütülen **geçerlik** analizi, ölçeğin Türk kültürüne

uygunluğunu ve yapısal bütünlüğünü ortaya koymuştur. Çalışmada, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek üzere yapı geçerliği yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin teorik olarak beklenen faktör yapıyla uyumlu olduğunu göstermiş ve ölçeğin öğretmenlerin **üst bilişsel** farkındalık düzeylerini geçerli bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** çalışması, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Adaptasyon çalışmasında, ölçeğin genel puanı ve alt faktörlerinin yeterli düzeyde yüksek iç tutarlılığa sahip olduğu rapor edilmiştir. Yüksek güvenirlilik katsayıları, ölçek maddelerinin tutarlı sonuçlar verdiğini ve aynı yapıyı ölçme konusunda kararlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verebileceğine işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek amacıyla **faktör analizi** teknikleri (genellikle Açıklayıcı veya Doğrulayıcı **Faktör Analizi**) uygulanmıştır. Bu analizler, orijinal ölçeğin faktör yapısını Türkçe formda da korunduğunu veya Türk kültürüne özgü yeni bir yapıyı ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemek için hayati öneme sahiptir. Esmer ve Yorulmaz (2017) çalışmasında, faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu ve maddelerin beklenen faktörlere yüklendiği tespit edilmiştir, bu da ölçeğin çok boyutlu **yapısal geçerliğini** desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarılma Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Envanteri

Derecelendirme: Tipik olarak 5'li veya 6'lı Likert Tipi Derecelendirme (Örneğin: Hiçbir Zaman - Her Zaman)

Maddeler: Orijinal formun çevirisi ve kültürel **uyarlama** sürecinden geçmiş maddelerden oluşur.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Mesleğini icra eden öğretmenler)

Popülasyon Detayları: İlköğretim, ortaöğretim ve lise düzeyinde görev yapan çeşitli branşlardaki öğretmenler.

Test Metodolojisi: Uygulama genellikle kağıt-kalem veya dijital ortamda, bireysel veya grup halinde gerçekleştirilir. Katılımcılardan, kendi bilişsel farkındalık düzeylerini yansıtan ifadeleri belirtilen Likert skalasında ifadelemeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen eğitimi, psikolojik test, bilişsel süreçler, Cronbach Alfa, **psikometri**, öz-düzenleme, akademik yayın.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Elif Esmer

Yazar ORCID Tanımlama: Saılanan kaynakta belirtilmemiştir.

Bağlılık E-posta Adresleri: esmerelif@gmail.com

Yazın Adresi: Esmer, E. ve Yorulmaz, A. (2017) çalışmasının yayınlandığı tarihteki ilgili akademik kurum adresleri.

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Şinler ve Kullanım Ücreti: Akademik araştırmalar ve eğitim amaçlı kullanımlar için yazarın izni gerekebilir. Ticari kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Test Yayı (Adaptasyon): 2017 (Yayın yılı).

Ek Bilgi: Ölçeğin orijinal makalesi DergiPark üzerinden erişilebilir: dergipark.gov.tr

The original PDF can be downloaded here: ust-bilissel-farkindalik-olcegi-ogretmen-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Esmer, E. ve Yorulmaz, A. (2017). Üst bilişsel farkındalık ölçeği öğretmen formunun **geçerlilik** ve **güvenirlilik** analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 955-966. doi:10.14686/buefad.306102

Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği Özetmen Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Orijinal kaynakta maddeler sağlanmamıştır. Bu bölüm, ölçek maddelerinin yer alması gereken alandır.)

Bu akademik kaynaktan sağlanan içerikte ölçek maddelerine yer verilmemiştir. Maddeler için yazar Elif Esmer ile iletişime geçilmesi veya Esmer ve Yorulmaz (2017) makalesine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM